
V
B 3
D
C.R. BIBLIOTHECA
CRACOVIENSIS
14633
4
P

Prawo 4995.

Zbiór procesów
z 18 wieku

Cz. IV

3 Rubl

3 f 60

1883. III. 163.

№ 4995/

Dziady

Jakoba Gieysztora

Dziedz. [illegible]

Z Biblioteki Jak. Kaz. Gieysztora

1. Wilno — Ryx.
2. Wigdorowicz . Wichert.
3 Katmanowicz Klawko — Wigdorowicz.
4 — —
5 — —
6. Biskup Wilens.
7. Żydy — Wichert.
8 — —
9. Wulfowicz — Radziwiłł.
10 Leybowicz — Menasowicz. Wigdorowicz.
11. Włościanie Star. Wielondskiego — Walewski An.
12 Poniatowscy — Walewski.
13. Szydłowski — Micewicz — Jasiński.
14 — —
15 Hausman — Piltowski —
16 Potocki — Grodno.
17 Brzostowski Xaw — poddani Mosibrowscy.
18 Stankiewicz — Muczyński — Dedenko.
19. Domański. Szpinik. Karmelici. Rudomina. Olszówko
20. Alexandrowicz — Grodno.
~~21 Kłokocko — Gnatowski~~ zob. 14633. III. t.V. Nr. 13.
22. Muczyński — Ryż —
Niemcewicz — Krasnodębski.
23. Tęgoborski —
24. Grzecko — Wilno.
25 — —
26 — —
27 — —
28 — Berez Kartuzi — Niemcewicz —
28a — —
29. Stoklicki Star. — Minejko.
30. Minejko — Malinowski.
Giejsztor. — Pilecka.
31 — —
32 — —

33. Sokołowski – Wilno
34. — —
35 – Karmelici – Giedroyć.
36 — Świrski. – Kowno.
37. Puttkamer – Kowno
38. Kurlewicki – Orzeszko.
39. Dorohiegu Franc. – Orzeszko.
40 – Orzeszko
41. Piaseski – Czarnecki. Wołodźkowa. Wołodkiew
42. Odyniec – Zahorski – Ryngwald Zyski.
43. Białopiotrowicz – Bryzgałki
44. Kostrowicki – Wasilewski.
45 — —
46 Tołoczko – Kamedułi Węgier.
47. Wojnicki – Peżarski. Tayler.
48. Pohl Jgd. – Plater.
49. Przeździecki – Zastaw.
50. Chrzewicz – Przeździecki – Marcinkiewicz,
51 Marcinkiewicz – Radziwiłł, Chreptowicz
Sapieha.
52 Sapieha – przeździecki.
53 — — Bobrownicki
54 Matuszewicze – Czechowski – Bobrownicki
Klemrele – Matuszewicze – Czechowski.
55.
56. Klemrele.

BIBLIOTHECA
VNIV. IAGELL.
CRACOVIENSIS

45.

GŁOS

Ze Strony WJPana Antoniego Wasilewskiego Skarbn: Ptu Orszań: przeciwko W. JPanu Michałowi Kostrowickiemu Staroście Grzybiańskiemu Jchmć Panom Jozefowi Giedwiłowi, Jgnacemu Korkozewiczowi, Bobrowskiemu, oraz Strzelcom i Poddaństwu Orniańskiemu.

O naznaczenie w dotkliwey krzywdzie i zatamowaney sprawiedliwości Extra Kadencyinego Sądu z mocy i determinacyi Konstytucyi 1789 na Seymie teraznieyszym ustanowioney, pod tytułem Przyspieszenie Sprawiedliwości Kryminalnym sprawom W. X. Litt:

§§.

WŁaśnie to iest determinacya dogodna myśli WJPana Kostrowickiego wcześnie ułożona, oszukać młodego Synowca, skrzywdzić weterana Stryia, wzruszyć spokoyność, najechać na Dom i Possesyą gromadnie i zbroynie, wziąć Samego i Synowicę w detencyą, wyzuć z całego Maiątku wiekiem krwawie zapracowanego, zabić pięciu a kilkunastu śmiertelnie ranić, ludzi broniących własności, zostawić Obywatela na starość bez żadnego sposobu do życia, i dochodzenia Prawem krzywd poczynionych.

W tym zaś zamieszaniu rozciągnąć Procedera po różnych subseliach, postarać się o różne przewłoki, zniszczyć do reszty skrzywdzonego, a tym samym, ieżeli nie całkiem zatrzeć swoje excessa, to przynaymniey wykierować na taki przeciąg, jaki w czasiech krytycznych przez obroty był używany, iż pierwey skrzywdzony umierać musi, niżeli się doczeka wygraney i kary na krzywdzącey stronie.

Wszystko to zamierzono i dopełniono zostało przez JP. Kostrowickiego, na ucisk JP. Antoniego Wasilewskiego.

Tey swoiey determinacyi zostawił JP. Kostrowicki ślady początkowie na Trybunale pod dniem 28. przeszłego Miesiąca Listopada w czasie przyznania podstępnego Prawa, pośledniey w Kommissyi Edukacyiney pod dniem 14 Grudnia w czasie dołożenia się o kupno Dóbr po Jezuickich, tandem w Grodzie Wileń: pod dniem 1. Februar: w Ru teraznieyszym w czasie zerwania Kompletu sądowego i zatamowania sprawiedliwości, na koniec w czasie ninieyszego wprowadzenia na Trybunał Sprawy i zażądania niejakieyści excepcyi celem istotney Przewłoki i zniszczenia JPana Wasilewskiego.

Wszystko to wszakże, że się w brew przeciwi Kardynalnym Prawom, prawodawczey i sądowniczey powadze, Krajowemu Rządowi, i obywatelskiemu bespieczeństwu; przeto Trybunał sprawiedliwością wsławiony maiąc na celu Exekucyą Praw nie zechce dyspensować JP. Kostrowickiego od posłuszeństwa Prawom mianowicie Konst: 1789. Seymu teraznieyszego pod tytułem Przyspieszenie sprawiedliwości kryminalnym sprawom

A zatym dla exekucyi tegoż Prawa, i dla dania powszechności przykładu albo Sprawę tę zwłóki nie cierpiącą przed swoim Sądem przyiąć, albo ukarawszy Penami ewokacyinemi i zwrótem expensow, retro do Grodu Wileńskiego na Sąd extra Kadencyiny odesłać należy podług następnego przełożenia tey Sprawy i przyzwoitości na ten gatunek sądu.

Zeſzły Piotr Rotm: i W. JPan Antoni Skarb: Waſilewscy Obywatele Ptu Orſzańſkiego Bracią rodzeni po zaięciu dziedziczney onych Subſtancyi Zakucie zwaney w Orſzań: leżącey Moſkiewſkim Kordonem pod deſpotycznym Rządem niechcąc zoſtawać wyrzekli ſię tam swego dziedzictwa, i Maiątek tylko ruchomy zachwyciwſzy przenieſli ſię do Litwy, aby wolnym mogli oddychać powietrzem.

Wraz w Kraju Litewſkim od J. O. X. Biſkupa Wileń: dobra Widze w Brasławſkim leżące arędą obieli i one przez lat kilkanaście poſſydowali.

W Roku zaś 1777. zeſzły Piotr Waſilewſki z przepiſu Konſtytucyi 1775 i 1776. za Konſenſem Uprzedzonym Kommiſſyi Edukacyiney, za poſtąpieniem przez JO. X. Biſkupa Wileń: na ewikcyą Dóbr ſwoich za pisaniem teyże ewikcyi, za wydaniem na zabeśpieczenie coroczney opłaty Skarbowi Kommiſſyi Edukacyiney Dokumentu ſubmiſſionis Dobra po Jezuickie Janiſzki z Folwarkiem Bebruſy i Styrnie w Wileń: i Wilkomir: leżącemi od JW. Jeleńſkiego Ciwuna Trockiego wieczyście nabył, a po zaliczeniu umowioney ſummy bez żadney gwałtowności, bez tumultow i kryminałow, z iednym tylko Woźnym ſpokoynie Obiął.

Miał też nie oddzielny od Bratniego maiątek JP. Antoni Waſilewſki, i ten razem złączył i do kupna tych Dóbr przyłożył, a sam jako bez żenny razem mieſzkaiąc całą Ekonomiką i handlami pierwiey w Widzach potym w Janiſzkach zarządzaiąc ciągłą swoią ſtarannością pomnażał ſubſtancyą, a zaś Piotr Waſilewſki z iniunkcyi J. O. X. B. W. odbywſzy Funkcyą Deputacką w Trybunale i Kommiſſarſką w Kommiſſyi po Jezuickiey, za iąg ąwſzy na okazałości przyzwoite tym Urzędom długow żonę i czworo Potomſtwa zoſtawiwſzy, zſzedł z tego świata, a po nim w krótce i Żona odumarła.

Zeyście Brata i Bratowey otworzywſzy nad Potomſtwem i Dobrami pozoſtałemi, naturalną opiekę, obarczyło Oſobę JP. Antoniego Waſilewſkiego w exekucyi Opiekuńſkiey rozmaitemi ciężarami, do którey exekucyi, on sam ieden, a ſza wſpólników J. O. Xże Biſkup Wileń: i JW. Romanowicz Prezydent Ziemſki, teraźn: Poſeł Wileń: Dekretem Z. W. wyznaczeni zoſtali.

Z tego obowiązku i z przywiązania Stryi rodzony JPan Antoni Waſilewſki długo pracowicie i cnotliwie exekwował Opiekę, i w tym ciągu pooplacał, niektóre zaciągnione długi inne corocznemi procentami uſpokajał, Dobra Janiſzki Folwarki Bebruſy i Styrnie, miaſteczko Janiſzki w Domy i Auſteryę zabudował, grunta rowami pooſuſzał, Trzebieże poczynił, Poddaństwo w samych Janiſzkach ze 14 do 37. oſadził onych żywił i zapomagał, też Dobra i Folwarki z oſobna w Szachownicach będące od napaści procederowych bronił, Skarbowi Kommiſſyi Edukacyiney cenſum i podatki R. P. regularnie opłacał, na co nie tylko pozoſtały, ale też własny Maiątek, oraz zwątlone nieuſtanną pracą i wiekiem zdrowie i siły swoje azardował, dwom Synowcom i dwum Synowicom wychowanie i przyzwoitą edukacyą dawał, oſobliwie po śmierci młódſzego, za ſtarſzego Synowca JP. Jozefata Waſilewſkiego na konwikt i ſzkoły, a za ſtarſzą Synowicę JPannę Petronellę na Klaſztory expenſował.—

Po tey ſzkolney edukacyi tenże JP. Waſilewſki zwoli rzeczonych Opiekunow, oraz z własney chęci i potrzeby, na aplikacyą do Paleſtry oddany zoſtał, celem, aby maiątek rządem Stryiowſkim utrzymywany i po dwuch Stryiach ſpaść maiący umiał utrzymać ieśliby własnym ſtaraniem pomnożyć niepotrafił, a ſtarſzey Synowicy Petroneli Waſilewſkiey wſtępuiącey do Zakonu Panien Benedyktynek Wileń: bez żadnego Braterſkiego expenſu z własnych pieniędzy Stryiowſkich dana wyprawa i wypoſażenie.

Tak

Tak gdy porządna Opiekuńska exekucya opatrywała Stan Dobr i Osob z dobrym w ten czas a lepszym ieszcze przyszłym losem Dziedzicow, myślić niemożno było, aby ta wysługa albo z szkodliwych pobudek, albo z młodey porywczości Synowca miała ściągnąć przykre prześladowanie dla Stryia ile przy schyłku sześciudziesiąt letniego wieku.

Mimo tę nadzieię w Rokn przeszłym in Aprili JP. Antoni Wasilewski doświadczył pierwszego zawodu i ucisku kiedy JPP. Hornowscy JP. Jozefata Wasilewskiego ledwie ze szkoł do Palestry oddanego bez poznania Prawa i ludzi przez słabość Jego do swoiey chęci nakłoniwszy, skrycie i podstępnie na całe dobra poformowowali Tranzakta, a z tych powodow bez wiadomości JP. Wasilewskiego Regenta, ktoremu Osoba Aktora do aplikacyi poruczona była, bez wiadomości JP. Antoniego Wasilewskiego Stryia, pod ktorego rządem te Dobra zostawały nagle i gwałtownie do sta Osob z Dóbr Xcia Biskupa Wileń: uzbroionych na Janiszki nasłali nayuciążliwszą exekucyą czynili, kilka dni w attaku trzymali, i rozmaite pokrzywdzenie poczynili, aż ledwie za perswazyą dobrych Sąsiadow (między ktoremi łączył w ten czas rownie perswazyą JP. Kostrowicki) tę uciążliwość JP. Antoni Wasilewski pozbył, a JP. Jozefat że siebie Siostrę i Familią gubi z Rodzeństwem się różni, że sobie samemu szkodzi, że Stryia, ktoremu w stopniu Oyca winien wdzięczność martwi zreflektowanym został.

Ta poprzednicza Tranzakcya iuż była smutnym wyobrażeniem dopełnioney i następney w maiątku Wasilewskich ruiny,] bo JPP. Hornowscy dwoma kontraktami całkiem zaymuiąc Dobra, a na wyzucie Stryia i Synowca zmierzaiąc, przeciw Konstytucyi 1775. na Dobra po Jezuickie żadnych warunkow nieprzyimuiącey co do opłaty regularnego censum, oni nayuciążliwsze warunki nieurodzaiow, gradobicia, mrozobicia następnych podatkow i wszystkich publicznych Rewolucyow przeciw JP. Jozefatowi Wasilewskiemu popisali, a tym sposobem iużby za weyściem do arędowney Possessyi zatamowali na zawsze powrot Dziedzicowi młodemu świadczy o tym.

1789 Kwietnia 22. dnia Rewers Kontraktu JP. Hornowskiego Kommissarza Xcia Biskupa a 30. Processa na Hornowskich, ich pomocnikow i po nich zapozwy.

Nie wchodzi to w prawdzie do teraznieyszego Sądu, bo to udzielna Akcya udzielnym Procederem zaięta, ale ztąd się wywiązuią uwagi, że Jozefat Wasilewski nie był zdolnym rządzić dobrami, a ieżeli rządem Stryiowskim on sam i Dobra utrzymywane były, niech wyzna prawdę JP. Kostrowicki, czy bez takiego rządu miałby co ieden przedawać, a drugi kupować, przecież JP. Kostrowicki z dobroci JP. Wasilewskiego korzystaiąc złośliwą krzywdą wetuie, i to iest co sumnienne serce poruszyć powinno.

Wszakże mimo to młodości JP. Jozefata przypisuiąc darował Stryi Synowcowi pierwsze przewinienie, (lubo i teraz go nieobwinia dla iego niepoznania) pozwolił mu chętnie wszelkiego rządu ile że i sam po pierwszey Rewolucyi z Hornowskiemi długą był złożony chorobą przez czas nieiaki rządził się JP. Jozefat Wasilewski iak się mu

tylko podobało; we wszelkie intraty wglądał i one odbierał, zboże rozprzedawał pieniądze na swe potrzeby obracał zapomniawszy pryncypalnie na opłat Kassy Kommissyi Edukacyiney.

W krótce niestało czego przedawać sprzykrzyło się i gospodarowanie, a tak żadnym sposobem JP. Jozefat daley gospodarować niechciał, ile gdy się otworzyły nad siły iego rożne ciężary, to iest: pomnożone z Hornowskiemi i innemi Procedera, w trzech Folwarkach otworzone dyfferencye, nastała Lustracya, wyciąganie i zaprzyszięganie intrat i Ludności, przeto JP. Jozefat Wasilewski przedsięwziął naśladuiąc w radzie i przykładzie godnych Kawalerow zaciągnąć się do Brygadyi, Rząd zaś nad Dobrami, aby Stryi obiął i znow tak iak pierwey rządził sam usilnie obligował.

Lecz JP. Antoni Wasilewski raz iuż prześladowaniem zrażony, a wiekiem i pracą wysilony, chciał oddania swoiey własności. a ulgi uwolnieniem się od ciężarow, ile że nieufał niedołężney Synowcamłodości.

Nastąpiły uwagi i należyte umiarkowanie się przeświadczył Stryi Synowca z dowodow, świadectwa Sąsiadow i własney iegoż wiadomości, że w maiątku ogulnym nie iego iednego własność, że Ociec iego gotowemi pieniędzmi długu zaciągnionego Stryiowi nie oddał, że Stryi cały swoy maiątek na udobrzenie tych Folwarkow włożył, że i własnych pieniędzy na opłat Kommissyi Edukacyiney długow i Edukacyi często dokładał, że całe życie swoie ku uszczęśliwieniu Synowca i Synowic, iakby własnych *Dzieci* ile bezżenny przepędził, i prawie żył dla nich.

Na wzaiem przeświadczony Synowiec wyznał niesposobność do nadgrodzenia, a iak między Rodzonym Stryiem a Synowcem do nayściśleyszego obrachunku niepotrzebna była wysoka Arytmetyka, kiedy Stryi wszystko uczynił dobrze, a nic nieprofitował osobno.

W tym zachwianym Rządzie przez odmiany cnotliwi i życzliwi Sąsiedzi nieszukaiący własnego zysku perswadowali (iak w każdym interesie przyiacielska perswazya przewodniczyć zwykła) aby iaka sprawiedliwa Tranzakcya obuch niekrzywdząca między Stryiem a Synowcem zawarta była, którąby uczyniła bezpieczeństwo w opłacie Kommissyi Edukacyiney i innych nowo podwyższonych R. P. Podatkow z Dóbr po Jezuickich, któraby zapobiegła Synowca znosu zdarzyć się mogącey lekkości i wadzie młodemu wiekowi właściwey, to iest: utratności, któraby opatrzyła Synowca i Synowicy primæ necessitatis potrzeby, któraby zachowała cały maiątek od upadku, aby potym JP. Jozefat Wasilewski gdy do lat przydzie dozrzalszych, a z wiekiem doskonałości nabędzie nie ubogiey był Sytuacyi.

Ten sprawiedliwy Projekt przez dobrych Sąsiad podany, przez obudwuch Wasilewskich Akceptowany został, i sam JPan Jozeffat Wasilewski po - kilko - tygodniowey deliberacyi do Domu JP. Zajączkowskiego przyiechawszy, w obecności przytomnych tam gości prosił tegoż JPana Zajączkowskiego, pierwey zwłaszcza przy ułożeniu tego Projektu w Janiszkach byłego, o napisanie tegoż dokumentu w wyrazach ugodzonych.

W kilka znowu dni pośledniey tenże przyiechał samotrzeć z Stryjem swoim i z JP. Wasilewskim Regentem prosząc już o ukończenie, a tak w przytomności samegoż JP. Jozeffata Rotmi Antoniego

Skar-

Skarbn: i Regenta Wafilewſkiego w głos dyktowány, piſany, i po prawowany, a potym po kilka razy czytany, na koniec podpiſany i w Kancellaryi: przy zeznaniu z zaświadczeniem dobrowolnego dożywocia poſtąpienia Examinowany, i zawarty Dokument cienia podeyścia zdrady lub oſzukania niemaiący owſzem nayſprawiedliwſzy, bo zaſłaniaiący od upadku cały maiątek, i między nayłaſkawſzym Oycem a Synem uczyniony inaczeyby bydź nie mògł,

Niech go czyta Powſzechność, niech ſądzą ci, co nie maią nieſprawiedliwością zrażonego Serca.

Treść tego Dokumentu: Synowiec Stryja z opieki kwituie, jego właſność za ſprawiedliwą uznaie, w dożywotni Rząd i dyspozycyą Dobra po-Jezuickie Folwarki, Kamienicę, oraz wſzelką Goſpodarſką ruchomość, pracą i wiekiem obarczonemu Stryjowi oddaje, i obowiązuje ſię pod życiem tegoż Stryja ſwego w żadne z nikim jakiego kolwiek bądź Rodzaju Tranzakta pod nieważnością onych nie wchodzić Sam jeden (nota) aby go nikt nie oſzukał z upadkiem na całym majątku.

Stryj maiąc dług przez Oyca Jego zaciągniony, cały ſwòy majątek na melioracyą tych Dobr łożony, groſz dzieſiąty za Opiekuńſką dyſpozycyą Prawem naznaczony w ogulnym Maiątku zoſtawuje, a przyimuie na ſiebie obowiązki, Skarbowi Kommiſſyi Edukacyiney cenſum, groſz 10. na Woyſko Krajowe, i podymne regularnie opłacać, procedera dawne i nowe z powodu ſamegoż Synowca z Hornowſkimi pomnożone utrzymywać, Sieſtrze Rodzoney Jego żywność i Edukacyą do Obrania Stanu dawać, i Synowcowi z Końmi i Człekiem w którym chcąc Folwarku wygodney Rezydencyi niebronić, Procenta od długow przez Rodzicow Jego zaciągnionych co-rocznie opłacać, a ieśliby Synowiec Stan Małżeńſki Obrał, Folwark któryby ſię Jemu upodobał wraz w Poſſeſſyą poſtąpić, po uſtałym zaś życiu ſwoim, Dobra wymeliorowane wſzelki w tych Dobrach Maiątek zoſtawuiąc i ſwoiego tamże złączonego maiątku Sukceſſorem przeznacza,

1789. Mca 7bra 21, datny tegoż Roku i Mieſiąca dnia 25. Przed Aktami Grodz: Brasławſkiemi na wzaiem przyznany, po zabraniu Autentyku i Extraktu przy najeździe wyięty widimus ſkłada ſię.

Ten Dokument, że na dożywotnią Poſſeſſyą zawarty a nie na wieczność Dòbr po-Jezuickich Cenſum ſkarbowi Kommiſſyi Edukacyiney i inne publiczne Podatki zabeśpieczone Regularnie opłacane, za takim Dokumentem Stopień Aktorſtwa nie zmienia ſię, Ewikcya z Dòbr iednych na drugie ſię nieprzenoſi, przeto nieieſt przeciwko Konſtytucyi 1776. ktòra wieczyſte tylko bez dołożenia ſię Kommiſſyi Edukacyiney zawarte Tranzakta znikczemnia, a przeto temu Dokumentowi dożywotniemu, żaden wykrętny wnioſek uwłaczać mocy i powagi niepotrafi, boby inaczey i Aręda Dòbr po Jezuickich i Opiekunſka Dobrami dyſpozycya niewolna była.

Moc przeto i powaga tego Dokumentu, ile między Rodzeńſtwem na utrzymanie ſtałego Rządu, ile z warunkiem nieczynienia iedney oſobie bez drugiey pod nieważnością tranzaktow legalnie zawartego przenioſła znow wſzyſtkie Ciężary i trudy na Oſobę JP. Antoniego Waſilewſkiego, lecz razem go naygruntowniey zabeśpieczyła iż nikt na Ruinę Maiątku Waſilewſkich powſtawać niemoże, nikt na Dom i ſpokoyną Poſſeſſyą najeżdżać nie będzie, nikt domowey ſpokoyności niewzruſzy, nikt Jego Weteranij w wieku iuż 60tym ſzargać niezechce, nikt własnego Maiątku z właſnych Rąk wiekiem zapracowanego niewydrze, przytym cieſzyła go i upewniała teraznieyſza Prawodawcow troſkliwość, iż uſtawy i Rządy Krajowe, do

B klub

klub regularnych zwrócone Exekucyi swojey chybiać niemogą.

Na tym Fundamencie równą z datą dożywotniego Prawa spokoyną zacząwszy exekwować possessyą wraz się JPan Antoni Wasilewski do Dobr Janiszek i Folwarkow Bebrus i Styrń Intromitował sam onemi rządził Krescencye tegorocznie zbierał i następnie we Trzech Folwarkach pracowicie usiewał, w handlach Browarach i innych Ekonomicznych potrzebach naydokładnieysze czynił staranie, Census należne Kommissyi własnemi Pieniędzmi, po zawodzie Kontraktowym JPP. Hornowskich tudzież Grosz 10. i Podymne do Kancellaryi niechybnie poopłacał, a tę pewność Ewinkuią następne dowody.

1789 8bra 31. dnia czyniona, a 9bra 30, w Kancellaryi Grodz: W. Wil: zeznana Intromissya.

1789. 9bra 30. przy wyięciu teyże Intromissyi o przeciągnione oney zeznanie na Woźnego w teyże, Kancellaryi zaniesiony Manifest.

1790. Januar: 9. Swiadectwo W. JP. Lutomskiego Podwojew: Chełmskiego Kassyera Kommissyi Edukacyiney, na Aktualne przez JPana Antoniego Wasilewskiego zaliczenie i opłacenie Census.

1790. Januar: 9. Swiadectwo nie Interessowanych osiadłych w Parafij Janiskiey Obywatelow

Potakim ubespieczeniu domowego Rządu JPan Jozefat Wasilewski idąc za przykładem godnych Kawalerow, a niechcąc bydź w prywatnym zakącie ukrytym, w czasie publiczney potrzeby z zaszczytem Imienia, a z posługą dla Kraju, w Woysku Kawaleryi Narodowey zaciągają się, pojechawszy do Wilna użył Instancyi JW. Romanowicza Prezydenta Ziem: i Posła: Wileń: byłego swoiego Opiekuna do JW. Kociełła Rotmistrza Kawaleryi Narodowey, i został Aktualnym Towarzyszem.

W Kilka dni znowu za Urlopem z JPanem Jszorą Towarzyszem Kolegą, swoim do Janiszek przyiechawszy, dwuch żądanych Ludzi, to iest Szeręgowego i Łozaka, Troie Kosztownych koni i część pieniędzy z pewnością dostarczenia na potrzeby więcey wziął i znow do Wilna wyiechał.

W tym właśnie momencie JPan. Kostrowicki z Rusi do Dóbr swych Ornian z Janiszkami Graniczących, przyiechawszy raz zpowodu z awziętości, za Rozpoczęty w dawnieyszych krzywdach i gwałtownościach Dobrom Janiszkom czynionych, na Jnekwitacyi i Jnkwizycyi zastanowiony Proceder, powtóre z powodu nieograniczoney chciwości Ziemi, śledził zawsze zręczności i Osoby JP. Jozefata Wasilewskiego, Jakby go od Stryia oddalonego samoiednego łatwo skrycie i podstępnie do swoiey chęci nakłonić, przeto Celem wykonania tych nieprzykładnych zamysłow do Wilna przybył.

Wtey Determinacyi nieużywaiąc otworzystych wolnych Prawnych i Obywatelskich Srzódkow, uzył zdradliwych gwałtownych przemocowych, wolność Ruwność Obywatelską niszczących (niech tym daruie uyrazom JP. Kostrowicki bo taką ma przeciw sobie Sprawę) przez wżyte umyślnie na to Osoby wyznaczone JP. P. Kurkuzowicza Kuzyna, Giedwilę Ekonoma swoiego Bobrowskiego i innych słabość i niedołężność JP. Jozefata Wasilewskiego łudząc, w młodości bez żadnego doświadczenia bez żadnego przypuszczenia. Przyiaciela zdradliwemi Obietnicami, fraszkową darowizną, nakoniec trunkami i Traktamentami, niewolnie i niepraw-

nie

nie bo przeciwko zakazom Konſtytucyi 1775. 1776. bez dołożenia ſię Kommiſſyi Edukacyiney pod nieważnością, przeciwko Warunkom Prawa dożywotniego 1789. Mca: 7bra: datnego i przyznanego bez wiedzy i Rady Stryia znow pod nieważnością. Prawo tytulo wieczyſte na Dobra po Jezuickie Janiſzki z Folwarkami Bebruſy i Styrnie oraz całkowitą goſpodarſką Ruchomość, wſzelkiego Rodzaiu Sprzęt, kreſcencyą Ptwaſtwo bydło, ſtado. gotową Jntratę, zapomogi Stryiowſkim maiąkiem na poddanych Czynione, (tylko co niezaięto właśney JP. Antoniego Waſilewſkiego Oſoby) na ogulny Waſilewſkiego Maiątek namniey 80,000. Wartuiący niby za 1,000. Czerwonych Złotych i to nieopłaconych bez żadnych naglących Jnteresow z widzialną zgubą wyprokurował.

1789 9bra. 27. dattgo a 28. w Trybunale przyznanego kopia tegoż Prawa ſkłada ſię.

Skład i zamiar tego Prawa dawał wcześnie poznawać, iż abſolutne wyrazy, zuchwała determinacya, wyſilona chciwość niekarność przemocnego Sąſiada, ſtaną ſię prawołomną podnietą do naiazdu na dom do Krwawey Exekucyi do nielitościwego ucisku i Rabunku niewinnych, a z tego przewidzenia wraz w tymże momęcie wnieſiona była głoſem do Trybunału przeſtrga iż ten tranzakt łamie Konſtytucyą 1775 i 1776. i 1789. bez zezwolenia Kommiſſyi Edukacyiney nie ieſt ważny na Dobra Po Jezuickie, ieſt oraz przeciw wydanemu 1789. in 7bri Przyznanemu dożywotniemu Prawu, przeciw warunkom w nim Umieſzczonym znow nieważny, a ten tranzakt zamierza na Kaſſatę pierwſzego Prawa bez Dekretu, a wyſtawuie Dobra, podatki Publiczne i Poſſeſora na Ruinę, że JP. Jozefat Waſilewſki bez poznania Stanu Natury Dobr w Roku 19. ſzkoły kończąc, w Roku 20. w Paleſtrze Aplikacyą zaczyniąc w Roku 21. od 7bra zaczętym do Woyſka Kawaleryi Narodowey zaciągaiąc ſię niemiał nawet czaſu, do nabywania doſkonałości Praktyki, tym barziey znaiomości w Goſpodarſkiey Ekonomice, raz iuż in Aprili dſzukany, niewierzył ſobie, zawierzył Stryiowi, Temu Rząd prawem dozywotnim nadał, wolę ſwoię ſpólnie z wolą Stryia złączył, że ſam ieden żadnych czynić Tranzaktow pod nieważnością Prawem pierwſzym przyznanym opiſał ſię że w oſtatku do tych Dóbr wsięknął cały Stryiowſki maiątek (bo żadnego oddzielnego niema a wiekiem tamże pracował) że Sioſtra wſpolniczka ieſzcze zopieki niewyſzła z mocy Dekretu i Prawa pod opieką Stryiowſką z oſtaie, i przeto Jmieniem byłych Opiekunow JOX. Biſkupa Wileń: JW. Romanowicza Prezydenta Ziem: i Poſła Wileń: WJP. Waſilewſkiego Stryia i Poſſeſora, do których należało troſkliwie ſtrzech całości maiątku a tym i małoletniey Teofili Waſilewſkiey nieſkrzywdzić i wychodzącego JP. Waſilewſkiego z Opieki ſzczęśliwie zaſzczycić, tym czaſem odezwano ſię w momęcie nagłego Upadku i proſzono o wſtrzymanie przyznania tego podſtępnego Prawa.

Luboż wtenczas na wſzytko niezłożone dowodow (bo któż ſię Przypadkuc uſtrze i na nie zawſze noſic może dowody) Przecież Trybunał Sprawiedliwością wſławiony znać niechaiał, JP. Koſtrowickie-

go dyspunować od ległości Prawom, bo nieodesłał go do Rabunkow naiazdow i kryminałow, ale odesłał do rozwiązania ważności i Kwestyow do przyzwoitego Sądu przez tę wyraźne zastrzeżenie. Sąd Trybunału Gł: W. X. Litt: obecnie stawaiącego WJP. Józefata Wasilewskiego wyznaną chęć przyznania Prawa przyąwszy wolność czynienia Stronom ad nulitatem Tranzakcyi w Sądzie przyzwoitym zachowuie.

1789 9bra 28. czytać Dekret Trybunalski.—

Ta zuchwała i rozmyślna determinacya, tym wyraźniey się okazuie, iż JPan Kostrowicki na te akcye i z nich rozwlekły Proceder był wcześnie azardowany, bo wiedząc iż Synowiec Stryiowi wydał dożywotnie przyznane Prawo wiedząc, iż w tym czasie JP. Antoni Wasilewski Rząd i Possesyą w Dobrach i Folwarkach aktualną exekwuiąc, siedział spokoynie w domu, i dla tego chcąc go zakłócić, a sobie przysposobienie uczynić instynktował swojego Plenipotenta JP. Cholewinskiego, aby Imieniem JP. Józa: Wasilewskiego podstępnie napisany i podpisany zaniosł na Stryia Manifest w momencie przyznania Prawa o Dokument y Possessyą w dobrach Janiszkach, lecz i tego manifestu wyraz nie inczey tylko do Procederu daie pobudki nie zaś do najazdu.

1789. 9bra 28 składaią w Trblle zaniesiony Manifest.

Otoż z uwag na głośne ostrzeżenie w Trybunale, na ostrzeżenie Trybunalskim Dekretem uczynione, na ostrzeżenie nawet Manifestem z woli Kostrowickiego instynktowanym iuż się była zamknęła dla Kostrowickiego droga do najazdu.

Zatym ktokolwiek poważa Prawa Krajowe, ktokolwiek zna Reguły Prawem przepisane, ktokolwiek poznaie z związkow Obywatelstwa, a barziey z związków Familii wypływaiącą pomyślność, ktokolwiak zechce wziąć na uwagę rzecz bez przesądu, zgodzić się musi na tę konkluzią, że nie tylko zatym tytułu Prawem, bez zezwolenia Kommissyi Edukacyiney przeciw wyżey cytowanym Konstytucyom, bez wspolney woli i rady Stryia przeciw warunku w Prawie dożywotnim zawartemu, bez zezwolenia Sądu przeciw Dekretowi Trybunalskiemu wolność mówienia ad nullitatem do Sądu przyzwoitego odsyłaiącemu, zatym wyraźnie nieważnym, ale też gdyby i za uprzedzonym od Kommissyi Edukacyiney Konsensem, a koleyno i Prawem, niemożna było prywatną mocą przez poczynione zarzuty bez powagi Prawa i Sądu bez rozwiązania Dekretem oppozycyi pierwszego Prawa, następować na życie dożywotnika, najeżdżać na dom i possesyą czynić gwałty strażą po drogach, a uciskiem w spokoynym Domu osobom siedzącym, tym barziey, niemożna było czynić tyranii zaboystwa kalectwa i rabunkow bez wyraźney wzgardy Prawa na ktorym bespieczeństwo spokoyność i pomyślność Narodu opiera się, ile w wieku oświeconym, a w Kraju Formę Rządu na celu maiącym.

Przecież JPan Kostrowicki za tym nikczemnym Tranzaktem niewyiąwszy go nawet z Kancelaryi Trybunalskiey, aby mógł cokolwiek przy najeździe na Dom okazać, rozstawiwszy straż po drodze, aby nikt nie oznaymił, przekupiwszy w Niemęczynie przewoźnika, aby nikogo przejeżdżaiącego do Janiszek nie przewoził, zaobligowawszy JX. Wiercinskiego Plebana Janiskiego, aby sekretnie w Plebanii kupie zgromadzoney kryć się dozwolił, z wypędzonym tumultem z Dóbr Ormian sług strzelców, i poddaństwa zbroynych do sta ludzi, raptem na zajutrz to iest dnia 29. 9bra w pierwszą niadzielę Adwentu rano, kiedy JPan Antoni Wasilewski ze Dworu do Kościoła na Mszą Roratną w szlafroku i kurtce wyszedł, naiechał na Dom i Dobra Janiszki, ludzi Janiskich pod straż pobrał, a powracaiącego samoiednego z Kościoła Wasilewskiego do Dworu niepuszczaiąc w prywatną wziął suboroynacyą, i detencyą od siebie

ani

ani kroku odeyść, wraz czaty zbroyne we dworze roztawiwszy wziął z sobą JP. Wasilewskiego na Mszą drugą, siebie i iego ludźmi swejemi cokoła opasał, a JPanna Teofila Wasilewska Synowica lat 12. maiąca przestraszona, uciekła ze Dworu do Kościoła, w Kościele z litości wzięta do Dworu W. Giedroyciowey, z tąd zaś ze strachem i płaczem wzięta przez samego Kostrowickiego, i do tych czas w Ornianach zatrzymana.

Sąsiedztwo widząc taką przemoc JP. Kostrowickiego i tłum zbroynych ludzi, właśnie jakby do stoczenia woyny, inni struchleli z bojaźni, inni do Domu pouciekali, a JP. Kostrowicki po skończoney Mszy drugiey wziął z sobą, jak więźnia JP Ant: Wasilewskiego, smutkiem i bojaźnią zmieszanego, opieraiącego się przy assystencyi swych ludzi, do pojazdu przyprowadził wciągnął i do Ornian zawiozł.

Przybyli także do Ornian WW. JPP. Giecewicz Mieczny, Zaiączkowski Komornik Wileń: lecz W. Kostrowicki maiąc W. Giecewicza uiętego, a W. Zaiączkowskiego nie nakłonionego strzegł nayw ęcey, aby JP. Wasilewski z JPanem Zaiączkowskim żadnych nie uczynił rozmów, i w każdey zaczętey rozmowie wpadał z zapytaniem: czy niemogę ja trzeci między Waspanami dyskurować? i dla tego u stołu, razem siadać z JP. Zaiączkowskim niepozwolił.

Chełpił się JP Kostrowicki tym swoim postępkiem, że to wszystko prawnie i dobrze czyni za radą naybiegleyszych w Prawie ludzi, i oświadczał się że ieszcze kalkulacyi nayściśleyszey z opieki JP. Ant: Wasielewskiego słuchać będzie, że JP. Jozefata Wasilewskiego wziął w swoią protekcyą, i że Prawo dożywotnie w Trybunale zamanifestował, i przeto dowodził nieważność, właśnie jakby manifestem, a ieszcze nie w czasie i zdradliwie zaniesć intentowanym można było przyznane Prawo skasować.

Gdy zaś JP. Zaiączkowski nadoświadczenie skłonności JP. Kostrowickiemu mimo woli JP. Wasilewskiego zaproponował, aby w ugodzie tyle dał ile Proceder kosztować będzie, odpowiedział JP. Kostrowicki arbitralnie nic niedam, a mnie Proceder z Panem Wasilewskim i 100. Zł: kosztować nie będzie.

Po takiey to w domu swoim ściśnioney Obywatela wolności, gdy JP. Kostrowicki po obiedzie sam z gośćmi poszedł Fabryki oglądać, a JP. Wasilewskiego pod dozorem swey Żony i z strażą swych ludzi w tym uchyleniu się JP. Wasilewski porwawszy cudze konie JP. Giecewicza uciekł z straży i detencyi, i powrócił do Dworu swoiego Janiskiego, któregoby tam pewnie ludzie Kostrowickiego zasadzeni niewpuścili, gdyby nie cudzemi wiechał Końmi.

Za zwrótem od fabryki JP. Kostrowicki nieznalazłszy JP. Wasilewskiego, wraz konno i zbroyno do Janiszek przybiegł, a znalazłszy JP. Wasilewskiego smutkiem i alteracyą osłabionego, i na łożku leżącego porwał go za rękę z łożka bez litości ściągnął pod pózną porę noclegu niedozwolił, owszem z domu wypchnoł, Futra, Czapki, pieniędzy, Chustki nawet Koni poiazdu wziąć niedozwolił, lecz ledwie Strużowi z łzyderstwem wywieść kazał.

Tak tedy JP. Wasilewski naiechany gwałtownie, z maiątku wyzuty, nielitościwie bez sposobu do życia i dochodzenia krzywd zostawiony, po sąsiadach tułaiąc się, którym dla spokoyności zawsze był miłym, i umiał żyć z ludzmi, a poddani Janiscy pierwey Pana tuż dopiero żebraka szukaiąc w rabunkach i naiazdach odkupy swywolney ratunku szukaiąc, Właściciel gdyby do Domu swego powrócił; a Poddani gdyby nie cierpieli nad sobą okrucieństwa, które z obeyścia się JP. Kostrowickiego dobrze wiadome, o to sami ze łzami prosili.

C Zno-

Znośnieyſza byłaby ta przemoc, od Zagranicznego nieprzyiaciela, bo ten nieznaiąc Praw wolnego Narodu, nieznaiąc równości Obywatelſkiey, mnieyby przez nieznaiomość grzeſzył, lecz daleko nieznośnieyſza ta zuchwałość Obywatela, która bez względu na Prawo wolność i maiątek odbiera, przecież JP. Waſilewſki dwoiako ſkrzywdzony raz Moſkiewſkim Kordonem, drugi raz Obywatela przemocą.

Tak zdeſperowany JP. Antoni Waſilewſki nad okropnym loſem i ſmutną ſytuacyą, przeięty płaczem i narzekaniem ſwoich Poddanych, którzy ſtaraniem i maiątkiem iego zapomożeni, a którzy naciſkiem JP. Koſtrowickiego ſpodziewali ſię być wycięczeni uięty litością i radą ſwych dobrych ſąſiadow, umyślił zwrócić ſię do Domu i uwolnić od ſwywolney kupy maiątek wiekiem zapracowany a w iednym momencie Rabunkom podpadły, iednak iżby naiaznikow wyſtraſzyć, a żadnego kryminału i ſzkody nieuczynić.

A to właśnie w gorącym uczynku, kiedy żadne Prawo nielegitymuis Poſſeſſyi, kiedy Ar: 30. R. 4. takich naiaznikow łapać i więzić dozwala, bowiem na dniu 29. 9bra JP. Koſtrowicki na Dobra naiachawſzy z kupą ſwywolną wypchnoł i wypędził nago z domu własnego JP. Antoniego Waſilewſkiego a JP. Waſilewſki na dniu 30 wieczorem chciał do domu ſwoiegw powrócić, i maiątek od Rabunku obronić.

Celem więc odſtraſzenia kupy ſwywolney w Janiſzkach zoſtawioney zebrawſzy ſię ludzie Janiſcy pod edworem Janiſkim okrzykneli głoſem wſzędzie mieyſce wolne do ucieczki zoſtawili, po kilka razy od Budynku odſtępowali żadnego Człowieka JP. Koſtrowickiemu niezabili, ani ranili żadnego natrętnego attaku nieczynili.

Jakoż ludzię, którzy byli na dziedzińcu i ſtraży przez JP. Koſtrowickiego zoſtawieni wraz pouciekali bez żadnego ſzwanku, ale ludzie i Poddani Ornianſcy maiąc przy dozorze JPP. Korkozewicza i Giedwillę w Budynku poddachem do przypadku boiu wcześnie przedziurawionym z ręczney Broni kulami i glotami kilkokrotnie uderzywſzy w pierwſzym wſtępie na mieyſcu pięciu ludzi JP. Antoniemu Waſilewſkiemu zabili, a kilkunaſtu śmiertelnie ranili.

Po takim boiu i ranieniu ſwych ludzi JP. Waſilewſki żadnych azardow nieczyniąc ludzi ſwoich cofnął i ſam uſtąpił opłakuiąc gwałt i ſmutną ſytuacyą, że własność iego rabunkiem zagarniona, kryminałem i trupami zatrzymana zoſtała.

1789. 10bra 2. dnia zanieſiony manifeſt i publiczne w Trybunale żażalenie czytać.

A tak z iedney ſtrony ſmutek i roſpacz, z drugiey azard i ſzyderſtwo zmagało ſię, bowiem JP. Koſtrowicki ſam będąc w innym a przeto nieprezentuiąc podług Ar: 2. Roz: 11. i Konſt: 1726. pod żadnym ſądem trupow, we dnie do miaſteczka Janiſzek, w nocy do Dworu wywozić i odwozić kazał, potym w kilka dni tychże trupow zakopać, a nato ieſzcze i pilnować zalecił, gdyby JP. Waſilewſki dla poparcia ſwey krzywdy i tak okropney każdego proſto myślącego zaſtanawiać powinney Akcyi, Sądownie nieprezentował.

Dopełniony więc i zatarty kryminał, gdyby nie miał przyſpieſzoney Sprawiedliwości byłaby wzgarda Prawa, zniewaga Religii, zgorſzenie powſzechności, właśnie iakby utrata w mizernieyſzym ſtanie ludzi nie była warta zaſtanowienia żadnego.

Gdy

Gdy tym ſpoſobem zagarnoł Dobra Janiſzki i ruchomy wſzelki maiątek nieoſądził iednak JPan Koſtrowicki ſwoią to właſnością, ale wraz kreſe.encyą młocić, Zboże wſzelkie ruchomości wſzelkiego rodzaiu Lecz na handel z kupiony konie, bydło, ragate i nieragate Ptaſtwo papiery i naymniey 10,000. Zlch Pieniędzy do ſwych Dóbr przewieść kazał.

W koncu po zaborze całości niedoſtawało ieſzcze wofierze zdrowia i życia, JP. Antoniego Waſilewſkiego wſzakże pochwałki ſrogie czynił, na Jaki zaś koniec, właſney to ſię Jego zoſtawuie wiadomości tylkoż zwyniklych ſkutkow przy ſzłeby miarkować należało, o co wſzyſtko Jako w rzeczach Kryminalnych podług Art. 2, R. 11. w Grodzie Wileń: uczyniony manifeſt.

1789. Xbra 5. dnia ſkłada ſię.

Pózno iuż podopełnionych Akucyach w Janiſzkach zabrawſzy JP. Koſtrowicki przynaiezdzie wſzyſtkie Dokumenta Dyploma autentyk i Extrakt docywatnego Prawa, oraz wziowſzy JP. Jozefat Waſilewſkiego udał ſię do Warſzawy i w Kommiſſyi Edukacyniey rzecz uſtawſzy in præjuditium Stryа, i Synowicy znow podſtępnie ad mała narrata nanowe nabycie Dóbr Po Jezuickich Janiſzek z Folwarkami uzyſkał pozwolenie i różne Tranzakta w Aſsesoryi, Litewſkiey poprzyznowane na Uwikłanie i pokrycie pierwſzych akcyow.

Lecz konſens poślednіey wzięty, i zanim poslednieyſze prawo, nietylko niezaſłania pierwiey dopełnionego naiazdu, gwałtu, kryminału, i rabunku, lecz owſzem znoſi pierwſzy Pretext zacywilny powod formowany ytym ſtoſowniey Sprawę teraznieyſzą do Extrakadecyinego Sądu poddaie o naruſzoną Spokoynośc Domu i zgwałcone bezbieczeńſtwo Obywatelſkie, kiedy ten konſens świadczy iż pod Dniem 14. Xbra w Roku przeſzłym w podanych memoryał ich. Jeden proſił opozwolenie zbycia, adrugi opozwolenie nabycia. Więc pod Dniem 28. Xbra Jeden bepozwolenia zbywał, adrugi na bywał zle nieprawnie i niewolnie.

1789. Xbra 14. z Kancelaryi Kommiſſyi Edukacayney, wzięta Kopia konſenſu ſkłzdaſię.

Niemaſz tedy na zaſłonę chciwości i zdrady owych nayczarnieyſzych przywar w Akcyach in 9bri poczynionych, żadnego prawnego tytułu, i dlatego krzywda tkliwość i ſkarga JP. Antoniego Waſilewſkiego wślad za JPanem Koſtrowickim zawſze chodziła, przełożona ona naypierwſzym w Warſzawie oſobom a nareſzcie tamże manifeſtem zaſkarżoa wdowod.

1789. Grudnia 28, oſobiście zaniony i podpiſany w grodzie Warſzawſkim manifeſt.

Całe zatym Opiſanie okropney Hiſtoryi do uwag Trybunału podane niewątpliwe przekonanie zyſkać powinne, iż ſą to gatunki krzywd takie, które podług głoſu Prawa moram non patiuntur, wtych gatunkach proſzona była u Króla i Prawodawcow Sprawiedliwość, natę Prozbę 2. Konſtytucye z pomiędzy uſtaw teraźnieyſzego Seymu pod tytułem przyſpieſzenie ſprawiedliwości kryminalnym ſprawom W. X. Litt: ſamiż Prawodawcy przyoſobnym Zaleceniu do Grodu Wileń: dla exekucyi przeſłali.

 Sła-

Sławo Pierwszey Konstytucyi chcąc przyspieszyć dla W. X. Litt: wymierzenie sprawiedliwości w Sprawach Kryminalnych My Król za zgodą skonfederowanych R. P. Sranow Prawo o Extra-kadencyi Sądow Grodz: Koronie dotąd służące i do W. X. Litt: rozciągamy. &c.

Ta zaś referęcya opiera się na Konstytucyi Koronney 1768. pod Tytułem złączenie Trbnł: Koronnego w Słowach agdzieby się sprawy kryminalne traffić miały, które moram non patiuntur, takowe według potrzeby, etiam extra Cedentiam sądzone bez odwłóki być maią.

Drugiey Konstytucyi na Seymie teraźnieyszym stałey, a przez pierwszych Prowincyi Litt: Prawodawcow do Grodu Wileń: przesłaney wobjaśnieniu gatunkow i celu do teraźnieyszey Sprawy naystosowniey-sze wyrazy te: są: mieć chcemy aby simpliciter Sprawy Uczyokowe to iest naruszoney Kryminełem spokoyności publiczney przez formujące się spiski do Buntow prowadzące, następowania, na życie cuiusvis generis zabowstwa, Rozboie podpalania naiazdy i gwałty osobom w domach i nagościncach, poczynione do extra kadencyinych należały Sądow &c.

Cel i przyczyny teyże Konstyrucyi w punkcie poniższym opisane przez te słowa: ustanowienie Sądow extra Kadencyinych koncem przyspieszenia Sprawiedliwości w sprawach Kryminalnych powiększać zamiarza spokoyność i bezpieczeństwo obywatelow Ett.

Zmyśli i wyrazow ta Konstytucya żadnemu mylnemu tłumaczeniu podpadać niemoże i owszem przynośi nayotworzytszę upewnienie, iż ona położywszy na fundament publiczney pomyślności wogulności całego Kraiu, awszczegulności każdego Obywatela spokoyność i bespieczeństwo naygruntowniey warowała, i to do Domow spokoynych istotnie applikowała. Mimo które zatrzeżenie ktoby kolwiek zdradliwie na dom naiechał, rabunkiem i ucisłkiem gwałty Osobom w Domach i na Gościncach ucgynił, tłumy zbroyne na prowadzał, dopełnionym Kryminałem spokoyność i bezpieczeństwo wzruszył, wtakim razie dla przyspieszenia sprawiedliwości bez żadney Excepcyi Osob pod hasłem cuiusvis generis Zaboystwa w gatunkach, które moram non patiuntur w każdym przypadku, w każdym czasie, na każdą Rykwizycyą, skrzywdzonego Sąd Extrakdecyny determinowała.

Nowa w prawdzie ta ustawa, lecz nowa boday nigdy niepraktykowana Sprawa, nowe zatym i Extra Kadencyine stopnie Processu w Sądzie i Regestrze Extra Kadencyinym determinować należy dla przyśpieszenia sprawiedliwości.

Skoroż mocą tey ustawy Sąd Extra Kadencyiny naznaczony, Proces naykrótszy wnim opisany, gatunek Spraw takich od Spraw ordynaryinych wyłączony, więc niemożno krzywo żądać, ordynaryiney ciągłey Kadencyi, ordynaryiney rosprawy, ordynaryinych Zapozwow, a tymbarziey Remissy na Sąd ustronny, lecz trzeba pozwolić naykrótszy czyli zakazowy Pozew, na rosprawę w każdym czasie w własnym Województwie w Regestrze i Sądzie extra Kadencyinym, bo tak upewniły wyrazy tey Konstytucyi, aby etiam extra Cadentiam, według potrzeby i beż odwłóki, a w Trybunale bez żadnych zapozwow, tylko na mocy założoney Apellacyi intraktu innych roz-

poczę.

poczętych Spraw, takie gatunki które moram nonpatiuntur ſądzone były.

Gdybyż zatym wedle myśli Jp. Kostrowickiego albo uznać na uſtronny Sąd Remiſſę, albo do ciągłey Kadencyi i ordynaryinego zwrócić proceſſu, tym ſamym przeciw celom i zamiarem teyże Konſtytucyi byłoby zmienić z gatunku i naſtania ſwojego ſprawę Extra-Kadencyiną wnaturę Sprawy Cywilney i ordynaryiney, byłoby to niewyexekwować przepiſu Konſtytucyi miaſto przyſpieſzenia ſprawiedliwości uczynić zwłókę, a zoſtawić Krew niewinnie roźlaną bezkarnie, zrabowanie Obywatelſkiego maiątku bez Reſtytucyi powſzechność zgorſzoną bez przykładu, a Obywatelow bez ocalenia beſpieczeńſtwa w ſmutnym ſtanie.

Powody jakiemi ſię excypował JP. Koſtrowicki w Grodzie Wileń: te ſię pokrótce na Trybunale rozwiązuią.

Warunek pierwſzy w Konſtytucyi na wyłączenie Kryminałow z ſporow granicznych na ſtałych do Sądu teraźnieyſzego i Sprawy niewchodzi, bo też we Dworze Janiſkim w Domu JP. Antoniego Waſilewſkiego, i w akcyi jaka ſię wyżey opiſała niebyła żadna dyfferęcya, chyba JPan Koſtrowicki między Duſzą a Ciałem ściu ubitych Ludzi uczynioną mieni być dyfferencyą i przeſto pretextu excypowania ſię ſzuka.

Warunek drugi na Kryminały z Cywilnych powodow w dochodzeniu własności Ziemſkiey wynikłe, źle przotłumaczony na Excepcyą, kiedy Sprawa teraźnieyſza niejeſt Cywilna ale uczynkowa, i w prawie Cywilney naturalny Wniosek, iż Jaki powod taki ſkutek bydź powinien, i do Sprawy Cywilney nie trzeba mieſzać Spraw uczynkowych, które Jako różne rodzaie oddzielne, różne maią Prawa Konwikcyi ſtopnie, i Juryzdykcye Sądowe.

Powod zaś i ſpoſob w dochodzeniu własności Ziemſkiey, przepiſany: nayprzód Konſtytucyą 1726. i 1764 Titulo Exekucya za Dekretami, pośledniey Konſtytucyą 1784. która zabroniła Używać Tumultow i dokładać nawet w Kondemnatach tych ſłow nota nobilitate, a nakoniec oſtateczna Konſt: 1788. na teraźnieyſzym Seymie naywyraźniey opiſała, iż uprzedzać powinien Dekret oſtateczny, Urzędowe zaświadczenie, Urzędnika tentacya, tandem Użycie pomocy Woyſkowey do aktualnego Dobr Tradycyi uległych obięcia.

Mimo zaś te oſtrzeżenie JP. Koſtrowicki, do Cywilnych, powodow łącząc Sprawy uczynkowe, przeſtąpił naprzód Art: 2. R 1. które żadnego Obywatela tajemnie bez zapozwu, bez ſtawania przed Sądem, bez dowodu i odporu, bez Prwanego doſtatecznęgo przekonania, odjęciem życia, zdrowia, wolności, maiątku, karać niedozwala, Onteż bez Sądu na wſzyſtkim JP. Ant: Waſilewſkiego ukarał

Przeſtąpił znow Konſtytucyą traktatową 1768 Waruiące te przeſtrogi: nigdy nikomu wżadnym czaſie nie ma bydź wolno bez prawnie zajeżdżać jakiey koiwiek natury Dobra, to jeſt ſine auctoritate Juditij cujus juriſdictioni te Dobra ſubſunt i przed przewiedzionym Prawem ſub ſuccubitione pretezſyi, w któreyby ten był bezprawny uczyniony Zaiazd.

Wnioſki więc z Cywilnych powodow, krżywo przetłumaczone rodziłyby zawſze nayokropnieyſze konſekwencye 1mo znioſłyby fundament teyże ſamey Konſtytucyi ſpokoyność domu i beſpieczeńſtwo oſob, za cel wzięty i warowany 2do zruynowałyby Kardynalne Prawa Reguły przepiſane, Juryzdykcye uſtawami upoważnione, wſzyſtkie prawne ſtopnie i potrzebne Konwikcye 3tio nadałaby nieograniczoną wolność, myśli każdemu o uformowaniu Cywilnych powodow, o najechaniu cudzey własności, niezaś o dochodzeniu ſwojey, o użyciu zręczności i przemocy, o rozſzerzeniu chciwości Prawem i rozumem ſurowie ſkrępowaney 4to: takie wnioſki, mogłyby ſamemu Koſtrowickiewu ſpokoyność i beśpieczeńſtwo naruſzyć, boby onych Jowſzy ſię, zeſzłego Szpyrki Sędziego Ziemſk: Wileńſk: Sukceſſorowie, mogliby odſtąpić Procederu rozpoczętego o Aktorſtwo Dobr Ormian a najechać na też Dobra w Poſſeyi W. Koſtrowickiego będące, i wypędzić jego ſamego za Cywilnym powodem 5to: Z takich wnioſkow

D Rząd

Rząd wolny Republikanſki wziąłby poſtać Barbarzynſtwa, a Kray wolny ſtałby ſię krytycznieyſzym niżeli był pod Rządem Gwarancyi.

Otoż takie ſkutki przez wnioſki W. Koſtrowickiego, z cywinych powodow: w dochodzeniu własności Ziemſkiey tłumaczone na ruinę Praw, na krzywdę publiczną, na zniewagę Jurisdykcyow, na zatamowanie sprawiedliwości zmierzaiące, ściągnęły Rygor Konſtytucyi teraźnieyſzey, na przyśpieſzenie sprawiedliwości końcem spokoyności i beśpieczeńſtwa, Obywatelſkiego uſtanowioney, i dla tego Urząd Grodz: Wileń: za nadeſłaniem teyże Konſtytucyi, i za wyraźnym oneyże exekucyi zaleceniem od Prawodawcow z Warſzawy, aby w przyśpieſzeniu sprawiedliwości exekwowana była, wedle wyrazu tego Prawa extra Cadentiam z Regeſtrow extra Kadencyinych między JPanem Ant: Waſilewſkim, a JP. Koſtrowickim z obuſtronnych Kontrowerſyi znayduiąc niewyparty kryminał w zabiciu 5ciu Oſob, a kilkunaſtu zranieniu, a przeto wzruſzenie spokoyności i beśpieczeńſtwa we Dworze Janiſkim na ucisk JP. Ant: Waſilewſkiego z zagarnieniem maiątku całego dopełniony Proceder nakazał 1790. Febr: Dekret i wzaiemne na druku głoſy.

W takim ſkładzie JP. Koſtrowicki niemaiąc nic przegranego, krom uznania Procederu i zamiaru do sprawiedliwości, daleki od teyże sprawiedliwości, a na nieuſtanne przewłoki determinowany, miaſto poddania sądowi swojey woli i ściągnienia Komparycyi Koſt: 1726. i 1768. przeznaczoney, on swoią zręcznością Sędziom sądzenia wolność odebrał, a tak zapodaniem bezprzyczynnych Zapozwow Sędziom za wpiſaniem do tegoż Extrakadencyinego Regeſtru przeciw im Aktoratow Komplet sądowy zerwał, sprawiedliwość w krzywdzie zatamował, i na samą przewłokę przed Trybunał wyciągnął sprawę.

Otoż to ieſt Planta W. Koſtrowickiego wcześnie determinowana, aby tak rozciągnąć po różnych Subseliach rozwlekły Proceder celem wyniſzczenia ſkrzywdzonego, gdyby nie pierwiey koniec Procederu, aż śmiercią ſkrzywdzony życie zakończy.

Jeżeliż w tak tkliwych krzywdach, ieſzcze przed uſtanowieniem sądow Extrakadencyinych Konſtytucya Koronna 1670. Volumine 5to fol: 64. titulo o Relacyach, przez Konſt: 1726. Folio 18. Reasumowana, termin do Grodu tylko tygodniowy, a Konſt: Litewſka titulo Trybunał Folio 22. w Sprawach prędſzey sprawiedliwości wymagaiących Rok pozwania 2. niedzieli naznaczyła, a Koſtrowicki żadnego terminu niezachował.

Przeto tym barziey termin ſię ten ſkrócił przy uſtanowidniu extra Kadencyinych sądow wyrazami Konſtytucyi Koron: 1768. Extra Cadentiam według potrzeby i bez odwłoki, a Konſtytucya teraznieyſza Litewſka czyniąc referncyą do Koron: Trybunołowi bez żadnych zapozwow intractu innych Spraw Sądzić i wołać sprawy extrakadencyine zaleciła.

Gdy zatym iuż ieſt opiſana krzywda JP. Ant: Waſilewſkiego, a razem nieſłuſzności obrotów JP. Koſtrowickiego, przeto Trybunał rzecz obuſtronie zważywſzy, ma wymierzyć i przyspieſzyć sprawiedliwości, a z uwagi na Konſtytucyą titulo przyśpieſzenie sprawiedliwości za kardynalną zasadę spokoyność i beśpieczeńſtwo Obywatelſkie maiącą zechce JPan Ant: Waſilewſkiego do takiego przywrócić ſtopnia, z jakiego przez JP. Koſtrowickiego zruynowanym zoſtał, to ieſt do beśpieczeńſtwa i spokoyności domowey i całego zagarnionego maiątku podług ar: 92 R. 4. oraz Konſt: 1699. 1726. i 1764. 1789. o spokoyney poſſeſyi zabeśpieczaiących, gdyż w gruncie prawdy i Prawa, w ninieyſzey Sprawie niemaſz innego celu.

A zatym Trybunał Naywyżſza Magiſtratura, daiąc pierwſzą exekucyą nowewego Prawa, zechce nayſtoſowniey, swoie domyśli teyże Konſtytucyi złożyć wyroki, a z uwagi iż W. Koſtrowicki będąc równym Obywatelem przeciw zaſtrzeżeniu, Dekretem Trybunalſkim uczynionemu z nieposłuſzeńſtwem z Trybunału na akcyą determinował ſię, przeciw Prawu i Dekretowi Grodz: Wileń: zrywaiąc Komplet, znow znieposłuſzeńſtwem do Trybunału przychodzi, albo znow do tego, Grodz: Wileń Sądu do tego ſtopnia z którego zerwana Sprawa zwrócić z dołączeniem Penewocacyinych i expensów, albo przed sobą rozprawę przeznaczyć, aby tam naſtąpiła kara; gdzie wyſtępkiem zgorſzona powſzechność.

I do uſkutecznienia prozb wſzyſtkich w Ru teraźnieyſzym Januar: 9. Pozew, a dnia 1. Febr: Dekret Extra-Kadencyiny Grodz: Wileń: ſkłada ſię.

